

DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ V PRACOVNĚPRÁVNÍCH VZTAZÍCH

LEKCE 9 · EVROPSKÝ PATENT, JEDNOTNÝ PATENT A PCT

JUDr. Ján Matejka, Ph.D.

CEVRO Univerzita · 60 minut (úvodní situace, výklad, diskuse) · právní stav k 28. 9. 2026

28 | 9 | 2026

CÍLE LEKCE: PATENT ZA HRANICEMI

Po této lekci dokážete

- **Orientovat se** ve třech cestách k patentu v Evropě – národní, evropský patent podle EPC (40 států, nejen EU) a evropský patent s jednotným účinkem (18 států EU, bez ČR) – a v PCT jako vstupní bráně
- **Popsat** řízení před EPO od podání k udělení, odpor a stížnost, validaci v ČR (§ 35a–35g ZV) a lhůty, které nelze zmeškat
- **Aplikovat** čl. 60 EPC: právo na evropský patent zaměstnance podle práva státu převážného zaměstnání, EPO oprávnění nezkoumá, spory u národních soudů (Protokol o uznávání), původce má právo být uveden
- **Vyřešit** praktické situace: smíšené týmy, priorita z české přihlášky, jednotný patent × validace, UPC a opt-out, vynálezy realizované počítačem

Dnes neřešíme zahraniční úpravy zaměstnaneckých vynálezů a kolizní normy pro pracovní smlouvu (L10), licenční smlouvy (L11) ani umělou inteligenci jako „původce“ (L12).

ÚVODNÍ SITUACE: INVESTOR CHCE PATENT PRO EU

Softwarová firma s pobočkou v Berlíně (modelová situace)

- **Dva zaměstnanci** – programátorka v Praze (pracovní poměr) a vývojář berlínské pobočky (německá smlouva) – vymysleli způsob a zařízení pro adaptivní kompresi GPS stop s učícím se modelem
- Firma podala před **10 měsíci** českou přihlášku vynálezu u ÚPV
- **Investor** podmiňuje vstup „patentem pro celou EU“ a ptá se, zda jednotný patent pokryje i český trh

Pokryje jednotný patent ČR? (a) ano, platí v celé EU · (b) ne, v ČR je nutná validace evropského patentu · (c) ne, ČR vyžaduje zvláštní národní přihlášku. Hlasujte; vrátíme se k tomu na konci.

TŘI CESTY K PATENTU V EVROPĚ

NÁRODNÍ CESTA

příhláška u každého úřadu (ÚPV, DPMA, INPI...)
· národní řízení a jazyk · národní patent
→ 1–2 trhy

EVROPSKÝ PATENT (EPC)

jedna přihláška u EPO · jedno řízení
v EN/FR/DE · po udělení **svazek národních patentů** ve validovaných státech (čl. 64–65)
→ 40 států EPC, i mimo EU (GB, CH, NO, TR)

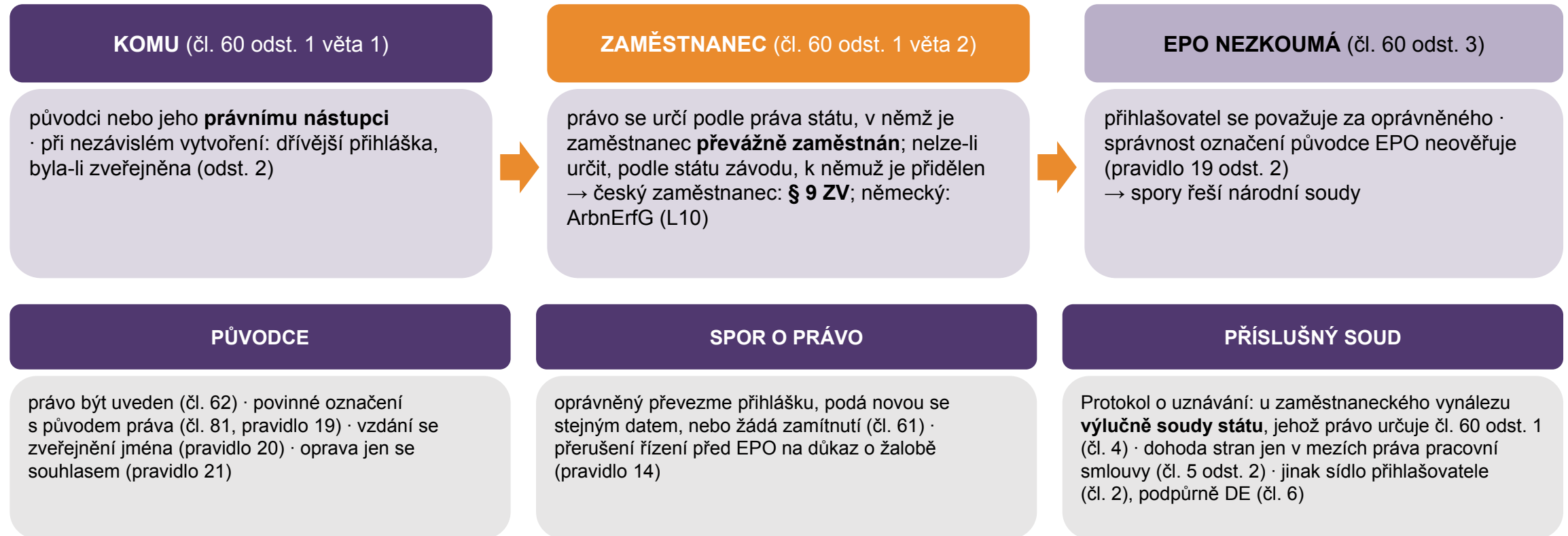
JEDNOTNÝ ÚČINEK

týž evropský patent + žádost po udělení (snímek 8) · jednotná ochrana, jedna udržovací platba EPO, jeden soud (UPC)
→ 18 států EU; **ČR mimo** – validace

PCT – brána, nikoli patent: mezinárodní přihláška u ÚPV jako přijímacího úřadu (§ 24 odst. 2 ZV) · jedna rešerše (EPO nebo Visegrádský patentový institut)
· zveřejnění 18 měsíců · volba států až v **30–31. měsíci** od priority: národní fáze nebo Euro-PCT (čl. 153 EPC)

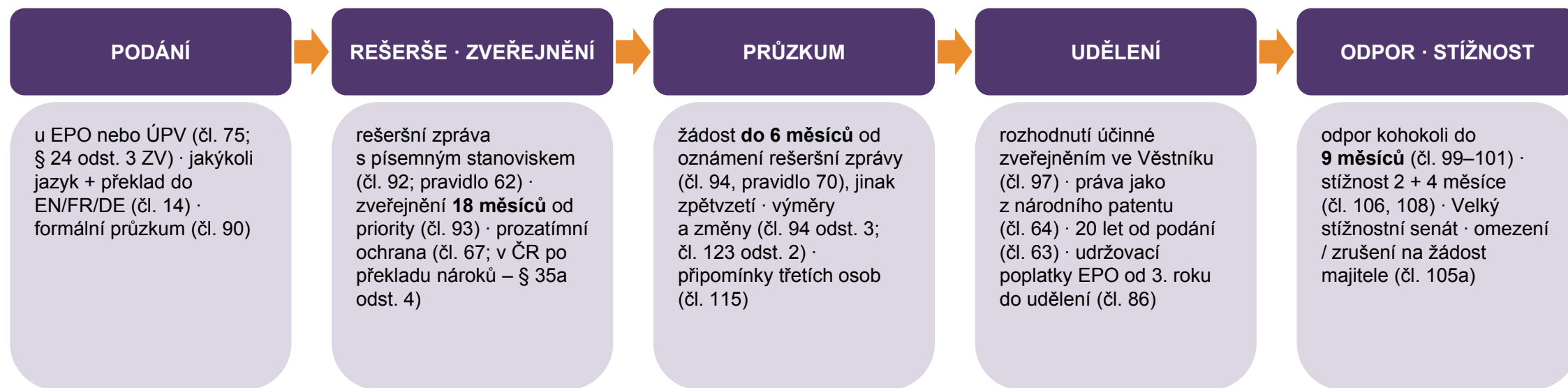
Cesty se kombinují: česká prioritní přihláška (0) → PCT (12) → EP s jednotným účinkem + validace ČR, GB, CH (udělení). EPC není právem EU; jednotný patent je nástrojem posílené spolupráce EU.

PRÁVO NA EVROPSKÝ PATENT A ZAMĚSTNANEC

EPC nemá vlastní pravidlo o zaměstnaneckém vynálezu – jen kolizní normu. Spolupůvodkyně zaměstnaná v Praze → § 9 ZV a český soud; spolupůvodce zaměstnaný v Berlíně → německé právo a německý soud; jeden patent, dvě práva.

ŘÍZENÍ PŘED EPO: OD PODÁNÍ K UDĚLENÍ

Po udělení dvě větve: validace v jednotlivých státech (snímek 7) · jednotný účinek (snímek 8) · poté udržovací poplatky národním úřadům (§ 35g ZV), u jednotného patentu EPO

Zrychlení: dřívější zveřejnění (čl. 93 odst. 1 písm. b)), program PACE · od 1. 4. 2027 plně digitální řízení EPO · kalendář lhůt pro zaměstnavatele: snímek 10.

VALIDACE EVROPSKÉHO PATENTU V ČR

Účinky a podmínka (§ 35c ZV; čl. 64–65 EPC)

- Evropský patent s účinky pro ČR = národní patent (§ 35c odst. 1); účinky ode dne oznámení o udělení v Evropském patentovém věstníku (odst. 2)
- **Do 3 měsíců:** překlad patentového spisu do češtiny, poplatek za zveřejnění, adresa v ČR (odst. 2) · dodatečná lhůta 3 měsíce s poplatkem (odst. 3) · jinak **neúčinný od samého počátku** (odst. 4) · ČR není v Londýnské dohodě → úplný překlad (čl. 65)

Rozsah, dvojí ochrana, zrušení

- Rozhodné je znění v jazyce řízení; užší český překlad mohou třetí osoby namítat; opravený překlad chrání dobrou víru (§ 35d) · prozatímní ochrana ze zveřejněné přihlášky až po zpřístupnění českého překladu nároků (§ 35a odst. 4; § 11 odst. 3)
- Změna evropské přihlášky na národní, i na přihlášku užitného vzoru (§ 35b; čl. 135 a 137 EPC) – právo přednosti se přizná, dojde-li žádost ÚPV do 20 měsíců od jeho vzniku · národní patent téhož majitele se stejnou prioritou se v rozsahu shody stává neúčinným marným uplynutím odporové lhůty, při odporu právní mocí rozhodnutí o zachování evropského patentu (§ 35e)
- Zrušení EPO v odporu platí v ČR; po odporové lhůtě zrušení ÚPV podle § 23 s přerušením po dobu odporu; pozměněné znění → nový překlad do 3 měsíců (§ 35f) · udržovací poplatky ÚPV (§ 35g) · rejstřík evropských patentů (§ 35c odst. 5)

JEDNOTNÝ PATENT: CO, KDE A PODLE JAKÉHO PRÁVA

Co to je (nařízení č. 1257/2012)

- Evropský patent se **stejnými nároky** pro všechny zúčastněné státy + žádost o zápis jednotného účinku do **1 měsíce** od udělení, v jazyce řízení (čl. 3 odst. 1, čl. 9 odst. 1 písm. g))
- Jednotná povaha: omezení, převod, zrušení, zánik jen pro všechny státy; licence i pro část (čl. 3 odst. 2) · účinek od oznámení o udělení (čl. 4) · jednotná ochrana (čl. 5)
- Udržovací poplatky EPO (čl. 11–12) · nabídka licence za nižší poplatky (čl. 8, čl. 11 odst. 3)
- Překlady (nař. 1260/2012): v přechodném období úplný překlad do EN (řízení FR/DE) nebo do jazyka EU (řízení EN), jen informativně (čl. 6); ve sporu překlad pro porušovatele a soud (čl. 4); náhrady pro MSP a výzkum (čl. 5)

Kde platí a čím se řídí

- **18 států:** AT, BE, BG, DK, EE, FI, FR, DE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SE (čl. 18 odst. 2 – jen kde má UPC pravomoc)
- **Mimo:** ČR, SK, HU, IE, GR, CY (podepsaly, neratifikovaly) · PL, ES, HR (nepodepsaly) · GB, CH, NO, TR a další státy EPC mimo EU → **validace**
- **Předmět vlastnictví (čl. 7):** právo zúčastněného státu, v němž má patent jednotný účinek a kde měl přihlašovatel v den podání sídlo či hlavní místo podnikání (a), jinak místo podnikání (b), jinak **německé právo** (odst. 3) → česká s. r. o. bez provozovny v takovém státě: převody, zástavy a licence podle německého práva
- Nelze kombinovat jednotný účinek a národní validaci v témže státě (čl. 4 odst. 2); kombinace jednotný účinek + validace v ČR je standard

JEDNOTNÝ PATENTOVÝ SOUD (UPC)

Co a pro koho (Dohoda o UPC, v platnosti od 1. 6. 2023)

- Společný soud 18 smluvních států pro **jednotné patenty i klasické evropské patenty** (čl. 1, 3) · soud prvního stupně: ústřední komora Paříž + sekce Mnichov a Milán, místní komory (DE ×4, FR, IT, NL, AT, BE, DK, FI, PT, SI), severobaltská regionální komora (Stockholm) · odvolací soud Lucemburk (čl. 7, 9)
- Výlučná pravomoc: porušení, určení neporušení, předběžná opatření, zrušení a protižaloby, náhrady za prozatímní ochranu, předchozí užívání (čl. 32); příslušnost komor podle místa porušení nebo sídla žalovaného (čl. 33); prameny práva včetně vnitrostátního (čl. 24)

Přechodný režim a ČR

- **7 let** (do 31. 5. 2030, prodloužitelně): u klasických EP volba národního soudu a **opt-out** z pravomoci UPC – jen dokud nebyla podána žaloba u UPC, se zpětvzetím (čl. 83) · u jednotných patentů opt-out není
- ČR Dohodu **podepsala (19. 2. 2013), neratifikovala** → české validace EP zůstávají u českých soudů (Městský soud v Praze, zák. č. 221/2006 Sb.); český zaměstnavatel s jednotným patentem žaluje u UPC s účinky pro 18 států – a nese riziko centrálního zrušení
- Spory zaměstnanec × zaměstnavatel o právo na patent před UPC nepatří – Protokol o uznávání (snímek 5), Brusel I bis (L10)

STRATEGIE ZAMĚSTNAVATELE: LHŮTY A NÁKLADY

Měsíc	Co se děje	Pramen	Co má zaměstnavatel udělat
před 0	Vynález oznámen, právo uplatněno, podíly převedeny	§ 9 ZV; čl. 60 odst. 1 EPC	Nic nezveřejnit (G 1/23 – ani prodej prototypu); řešerše; dokumentace původců a AI vkladu
0	První přihláška u ÚPV → priorita	§ 24, 27 ZV; čl. 87 EPC	Úplný popis – priorita platí jen pro „tentýž vynález“ (čl. 87 odst. 1 EPC)
12	PCT nebo EP (nebo národní přihlášky) s uplatněním priority	čl. 87–88 EPC; čl. 8 PCT	Nevratná volba; převod práva přednosti doložit (G 1/22 – domněnka, ale důkazní riziko)
18	Zveřejnění → prozatímní ochrana, viditelnost pro konkurenci	čl. 67, 93 EPC; § 35a odst. 4 ZV	Překlad nároků pro ČR; sledování trhu
+6 od řešerše	Žádost o průzkum	čl. 94; pravidlo 70	Jinak zpětvzetí; nároky s technickým účinkem
30–31	Národní a regionální fáze PCT	čl. 22, 39 PCT; pravidlo 159 EPC	Hlavní nákladový skok: překlady, poplatky, zástupci
udělení +1 / +3 / +9	Jednotný účinek / validace / odporová lhůta	čl. 9 nař. 1257/2012; § 35c ZV; čl. 99 EPC	Mapa území podle trhů; rozpočet validací; opt-out u klasických EP
ročně	Udržovací poplatky	čl. 86 EPC; čl. 11 nař. 1257/2012; § 35g ZV	Evidence; opuštění přihlášek bez obchodního smyslu

Nákladové faktory: překlady (jazyk řízení, nároky do dvou dalších jazyků při udělení, validace), počet států, zástupci, poplatky. Úspory: VPI jako ISA, jednotný účinek místo validací, PCT jako odklad.

VYNÁLEZY REALIZOVANÉ POČÍTAČEM U EPO

Krok 1 – technický charakter (čl. 52 odst. 2 písm. c), odst. 3 EPC)

- Nárok s technickými prostředky (počítač, médium, zařízení) je vynálezem – **T 258/03 Hitachi** · program jako takový jen s „**dalším technickým účinkem**“ přesahujícím běžnou interakci software–hardware: řízení technického procesu, vnitřní fungování počítače, rozhraní (T 1173/97; **G 3/08**; Guidelines G-II 3.6)

Krok 2 – vynálezecká činnost (čl. 56)

- **T 641/00 Comvik**: zohlední se jen znaky přispívající k technickému charakteru; netechnický cíl (obchodní, herní, administrativní) smí být v zadání problému jako omezení, vynálezeckou činnost nezakládá · úpravy obchodního schématu obcházející technický problém nepřispívají (Hitachi)
- **G 1/19**: počítačová simulace technického systému může řešit technický problém, má-li technický účinek přesahující implementaci na počítači; technické principy v pozadí nestačí
- **AI a strojové učení** (G-II 3.3.1): modely a algoritmy jsou abstraktní matematika; technické při aplikaci v oblasti techniky (neuronová síť v monitoru srdce, klasifikace obrazu) nebo při konkrétní technické implementaci; klasifikace textu podle obsahu = jazykový účel

Pro zaměstnavatele: nárok psát jako zařízení/způsob s měřitelným technickým účinkem (komprese signálu, spotřeba, přesnost senzoru); oddělit obchodní logiku.

CO ZAVÉST A SJEDNAT: EVROPSKÉ PORTFOLIO

Zaměstnavatel

- **Lhůtník** všech lhůt z tabulky na snímku 10
- **Území:** rozhodovací matice podle trhů a výroby; rozpočet překladů a validací; opt-out u klíčových klasických EP; FTO rešerše před trhy UPC
- **Publikace:** embargo jako v L8; „nový obsah = nová přihláška před zveřejněním“; NDA s investory
- **Lidé:** mapa rozhodného práva pro každého spolupůvodce (čl. 60 odst. 1) a vnitřní předpisy pro každou jurisdikci; evidence původců včetně AI vkladu; písemně doložené převody podílů a práva přednosti (převod evropské přihlášky: písemně s podpisy stran – čl. 72)

Zaměstnanec / původce

- Právo na evropský patent podle práva státu, kde pracuje; odměna podle pracovní smlouvy
- Trvat na označení původce (čl. 62, 81) nebo vyloučení jména (pravidlo 20)
- Dokumentovat vlastní vklad při práci s AI
- Sjednat informace o využití v zahraničí (dodatečné vypořádání, § 9 odst. 4 ZV)
- Vzor doložky pro zahraniční pobočku – v poznámkách

DISKUSE: ZPĚT K INVESTOROVÍ

Pokryje jednotný patent ČR?

- Hlasujte znovu – změnil se váš názor po výkladu jednotného účinku, validace a Dohody o UPC?
- Klíčové otázky: co investor **skutečně** potřebuje (trhy, výroba, konkurence) · harmonogram a náklady · co je již ztraceno zveřejněním · co je tajemstvím
- Varianta: ČR Dohodu o UPC ratifikuje – co se změní pro patenty firmy, pro spory a pro zaměstnané původce?
- Řešení a argumentace v poznámkách

Samostudium: JAKL 2017 – evropský a mezinárodní patentový systém

Příště – lekce 10: čl. 8 nařízení Řím I; čl. 20–24 nařízení Brusel I bis; § 4–9 německého ArbNErfG